

Székely István előadása
2013. Karácsony
Magyar Antropozófiai Társaság

Jó estét kívánok, szeretettel köszöntök mindenkit. És mindenkinek köszönöm, hogy együtt ünnepelehetünk. Ami az este első részét illeti, az a javaslatom, hogy először hallgassuk meg Éliás Ádám és Hanny Norbert zongoramuzsikáját. Amihez hozzá kell tennem, hogy egy bizonyos Bach-művet kértem Ádámtól. De tegnap derült ki számomra, hogy ennek a zongora-átíratát ő készítette, úgyhogy ez mindenkinek meglepetés lesz. És utána megkértem a Hegedűs Miklós barátomat, hogy miután a mai este témája a Lukács-evangélium 2. fejezetéből a pásztorokról szóló történet, hogy felelevenítésképpen mondja el nekünk, és aztán én mondanék erről egy pár szót.

Hegedűs Miklós: – Lukács evangéliumából olvasom föl a 2. fejezet 8.-tól a 20. versig, Károli Gáspár fordítása. *Valának pedig pásztorok azon a vidéken, a kik künn a mezőn tanyáztak és vigyáztak éjszakán az ő nyájok mellett. És ímé az Úrnak angyala hozzájuk jöve, és az Úrnak dicsősége körülvevé őket: és nagy félelemmel megfélemlének. És monda az angyal nékik: Ne féljetek, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lészen: Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában. Ez pedig néktek a jele: találtok egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban. És hirtelenséggel jelenék az angyallal mennyei seregek sokasága, a kik az Istent dicsérik és ezt mondják vala: Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat! És lön, hogy mikor elmentek az angyalok ő tőlök a mennybe, mondanak a pásztoemberek egymásnak: Menjünk el mind Bethlehemig, és lássuk meg e dolgot, a melyet az Úr megjelentett nékünk. Elmenének azért sietséggel, és megtalálák Máriát és Józsefet, és a kis gyermeket, ki a jászolban fekszik vala. És ezt látván, elhirdeték, a mi nékik a gyermek felől mondatott vala. És mindenek, a kik hallák, elcsodálkoznak azokon, a miket a pásztorok nékik mondatottak. Mária pedig mind ez ígéket megtartja, és szívében forgatja vala. A pásztorok pedig visszatérének, dicsőítvén és dicsérvén az Istent mind azok felől, a miket hallottak és láttak, a mint nékik megmondatott.*

Székely István: – Köszönöm szépen. Nem mondtam, hogy az elhangzott mű Bach 147. kantátájának a korálja volt.

Több okom volt, amiért ezt a részt választottam a Lukács-evangéliumból. Remélhetőleg elég rövid és áttekinthető, talán közismert is. És azt hiszem, tökéletesen megtestesíti azt, amit mi most együtt ünnepelelünk, Jézus születését. De volt még egy okom, amiért ezt ide hoztam. Mégpedig az, hogy egy ilyen kozmikus dolog történik, Jézus születése, ami az emberiségnek talán a legfontosabb lépése. Az egyik legfontosabb, az biztos. Legalábbis eddig. Akkor én azt gondolom, hogy a szellemtudománynak ezt a történetét át kell hatnia, magába kell szívnia, és kezdenie kell valamit. És hogyha jól kezd ezzel a történettel valamit, akkor ez az egész történet, vagy kép, az kilép az evangéliumból, megelevenedik, és újra beszélni kezd az emberhez. Aki talán először olvassa ezeket a sorokat, talán kevésbé figyel fel arra, hogy itt valami egészen különleges dolog történik. Egy adott kép tulajdonképpen. Van egy nyáj, vannak a pásztorok. A pásztorok azért vannak, hogy őrizzék a nyáját, ez a dolguk. Őrizzék mindentől, ami ennek az épségét megbonthatná. De itt nem erről van szó, és ezt nagyon jól leírja Lukács. Itt arról van szó, hogy ezek a pásztorok vigyáztak a nyáj *mellett*. Ez a jó fordítás, Károli így fordítja, Luther is így fordítja: *mellett*. Ez a vigyázás, akármiről is legyen szó, itt mindig arról beszélünk mi hétköznapi nyelvünkön, hogy ennek a vigyázásnak van egy tárgya.

Vagyishogy a figyelemnek – hiszen vigyázni a figyelmünkkel vigyázunk – van egy tárgya. De itt az a különlegesség van, mindjárt az első sorokban feltűnik ez, hogy ebben a mondatban nincs tárgy. Ennek a figyelemnek nincs tárgya. Vagyishogy *még* nincsen tárgya. És ezt különösen megerősíti az, hogy nem a nyájra vigyáztak, nem ezt mondja Lukács, hanem a nyáj *mellett* vigyáztak. Tulajdonképpen úgy is meg lehetne fogalmazni ezt akár, hogy annak ellenére, hogy az a dolguk a pásztoroknak természetesen, hogy a nyájra figyeljenek, mégsem erre figyelnek. És nem tudjuk még, hogy mire figyelnek, mint ahogy ők sem tudják még, hogy mire figyelnek. Azért mondom, hogy ők sem tudják, hogy mire figyelnek, mert számunkra azért ez a figyelem nem teljesen ismeretlen. Ez a figyelem, amit úgy is mondhatnék, hogy egy szelíd befogadó, vagy várakozó figyelem. Ugyanis amire várhatnának egyáltalán, az még soha nem történt meg. És mi onnan ismerhetjük ezt a figyelmet, hogy amikor nekünk szellemi tapasztalásunk közeleg, akkor mi sem tudhatjuk még, hogy mi fog bekövetkezni, hiszen, ha tudnánk, akkor már meg is történt volna. Ez egy befogadó, szelíd figyelem, ami várakozik arra, ami lesz. Azt is mondhatnám, hogy egy tiszta figyelem. Rudolf Steiner a *Bevezetés az ezoterikus iskolázásba*¹ c. művében hangsúlyozza, hogy az embernek a figyelmében mindig nyitva kell tartani egy kis kaput, hogy bármi megtörténhessen, amit még elképzelni sem tud. Hiszen a jövőről kevés elképzelést tudhat az ember. Ezt éppen ott írja, ahol a tudati gyakorlatokról szól. Úgyhogy bátran föltehetjük azt a kérdést, mikor itt a pásztoroknak ezen megformálatlan, befogadó figyelméről beszélünk, hogy ez vajon meditáció volt-e, vagy nem. Erre Lukács nem sok eligazítást ad látszólag. De a szellemtudomány azt gondolom, hogy segíthet ebben. A szellemtudomány ugyanis talán úgy tenné föl ezt a kérdést, hogy mi az az első időpont, honnan kezdődik az a lehetőség, hogy az ember szellemi iskolázást tud folytatni, szellemi tapasztalásai lehetnek, amit ma szellemi tapasztalásnak nevezünk, vagy egyszerűen a kérdésként, hogy mikortól tud meditálni? És erre egyetlenegy válasz adható. Hogy akkortól kezdve tud bármit ezen a területen tenni, amikor ez a gyermek megszületik. Vagy, hogy a témánk felé irányítsam a figyelmet, amikor a Logosz-hordozó és a Logosz a Föld valóságában megszületik. Azt is hozzátehetném, hogy ha Lukácsot pontosan olvassuk, és erre Steiner sokszor föl hívja a figyelmet a Lukács-evangéliumnál különösen, hogy szó szerint kell venni mindent, ami itt le van írva. És arról szó sincsen, hogy a pásztorok rendszeresen gyakorolták volna ezt a figyelmet esténként összegyűlve – erről szó sincs. Ezt itt először, és egyszer csinálták, amiről itt szó van. Kicsit ennek a fényében azt lehet mondani, hogy ez tulajdonképpen az első meditáció ideje és helye, ami megszülethetett a Földön. Azért, mert ez a kised meg született. És ha egy kicsit távolabbról megnézzük ezt az egész környezetet, ezt a képet, amiről itt szó van, akkor azt is láthatjuk, hogy az egész egyetlenegy dolog, és arról szól, hogy ez a Jézus megszületett. Ebben a meditációban pedig, és egyáltalán, általában a meditációban, az elsőben különösen, és ezt nem időben értem, kivel is találkozhatna az ember, ha nem az Úr angyalával? Csakis az Úr angyalával találkozhat. És a pásztorok is az Úr angyalával találkozhattak. Rudolf Steiner sokat ír iskolázásról. Illetve arról, hogy a tanítványnak milyen lépcsőfokokon kell keresztülmennie, áthaladnia ahhoz, hogy a lépcsőfoknak megfelelő szellemi tapasztalásokban részesülhessen. A *Stufen*²-ra, vagy a *Magasabb világok*³ c. művekre is gondolhatok

¹ Rudolf Steiner: Anweisungen für eine esoterische Schulung (GA 245). Magyarul eddig (2020. március) nem jelent meg.

² Rudolf Steiner: Stufen der höheren Erkenntnis (GA 12). Magyarul: A magasabb megismerés fokai. Jáspis Kiadó, 1999.

akár. És ezek mindig előkészítések, olyan előkészítései a tapasztalásoknak, a jövőbeli szellemi tapasztalásoknak, amin a tanítványnak át kell mennie. Ezt azért bocsájtom előre itt a pásztoroknál, mert megjelenik nekik az angyal. De az angyal megjelenése nem ilyen egyszerű. Merthogy meg kell, hogy előzze a szellemi világ rendje szerint annak az előkészítésnek, amin egy tanítványnak is át kell mennie. Ha nagyon tudományosan szeretném mondani, az imagináció előtt. És ez megtörténik, és erről Lukács beszámol nekünk. Ugyanis nem megjelenik nekik az angyal, a pásztoroknak, hanem *látják*, hogy az angyal hozzájuk jöve, és ez a „hozzájuk jöve”, ez mutatja, hogy nemcsak arról van szó, hogy látják már a másik hegyen, hogy jönnek az angyalok, hanem hogy valami történik, amire nekik fel kell készülniük. Én utánanézttem, a Lukács-evangéliumban ugye három angyalokkal való találkozásról van szó. Mind a háromban megtaláltam ennek jelét, vagy éppen hiányát. És ezt a „hozzájuk jöve”-t, ezt tulajdonképpen a Máriával való találkozás, Gábelnek Máriával való találkozása is nagyon szépen leírja. Ugye és Máriának sem egyszerűen csak megjelent az angyal. Hanem azt írja Lukács, hogy *bement* hozzá az angyal. Természetesen ez egy helyet jelent. És én erről a helyről talán azt tudnám mondani, hogy hova ment be hozzá – nem az udvarra... Hanem én azt válaszolnám erre, hogy a legfelsőbb kamrájába vagy szobájába – erről a Máté-evangélium ír az imádkozásnál. Mert azt is gondolom, hogy az imádkozás és a meditáció közös forrásból eredhet csak. Oda megy be hozzá az angyal. És ez tulajdonképpen a találkozás előkészítése is. Zakariásnál is megjelenik az angyal. Zakariásnál szó szerint csak annyi van írva erről, hogy megjelent neki az angyal. Nincs más. És ennek a következményeit ismerhetjük. Teljesen mindegy, hogy ebben a találkozásban mi történt rosszul – a szellemi világ rendje szerint történik, annak következményeivel és egyeibeivel. Ennyi az előkészületről. És hogy történik maga a találkozás? Hogy történik egy angyallal, illetve egy magasabb lényvel való találkozás? Steiner több helyen ír arról, hogy az emberek a haláluk utáni időszakban, a halál és az újjászületés között miképpen tudnak beszélni, kommunikálni egymással ennek az időszaknak a felén. És azt írja, hogy ez úgy történik, hogy az emberek között nincsen semmi. Nincsen semmi, ami elválasztja őket. Áthatják egymást. Mennyivel inkább így történik, mikor az ember egy magasabb lényvel találkozik, hogy nemcsak a legmagasabb képességeit kell elővenni az embernek, hanem természetesen az angyallal találkozik így, azaz az angyallal kell, hogy áthassák egymást. Úgy is lehet mondani, hogy odaadja magát az angyalnak, vagy azonossá válik. Fölveszi a lényét magába, az angyal lényét. A későbbiekben látjuk, hogy úgy is beszélnek majd Betlehemben, mintha az angyal beszélne – és nem „mintha”. És ehhez hozzátartozik természetesen az a félelem is, ami az összes, angyallal való találkozásnál megjelenik. És nemcsak az angyalokkal való találkozásokban, hanem mindig, amikor egy magasabb Én-lénnyel történik a találkozás. Hiszen ilyenkor az alacsonyabb Én-lény tulajdonképpen olyan fokú megváltozáson megy át, amit el se tud képzelni. Úgyhogy így találkoznak az angyallal. És hozzá kell tennem azt is, hogy ahogy együtt vannak az angyallal – és megint Lukácsot kell nézni –, úgy vannak együtt egymással is. Nem tudjuk, hogy hány pásztor van: nem három. Nem tudjuk. De több van, mint egy. És az a fontos, hogy ők hogy vannak együtt. Egy akarattal, ha a későbbieket nézem, vagy egy lélegzettel vannak együtt. Meg kell jegyeznem, hogy ha ezt a vonalat nézzük, akkor nincs tulajdonképpen ok-okozati összefüggés. Nem azért jelenik meg az angyal, mert így vagy úgy. Amiről itt szó van eddig ebben a részben, az az, hogy Jézus a tudat világosságában születik meg, sehol máshol. És ha ott nem születne meg, akkor a pásztorok semmit se tudná-

³ Rudolf Steiner: *Wie erlangt man Erkenntnisse der höheren Welten?* (GA 10). Magyarul: *A magasabb világok megismerésének útja*. Hermit Kiadó, 2020. Korábban megjelent még a Jáspis Kiadó gondozásában is, *Hogyan jutunk a magasabb világok megismeréséhez* címmel.

nak róla. Nem tudnának róla többet, mint majd később Betlehemben. Akik esetleg közelebb voltak a kisdéd fizikai születéséhez. Mégsem tudják, hogy ki ez. Azt is lehetne mondani, hogy ami eddig történik, ez a pásztorok számára történik, a tudatban történik. Ez a jelentése az egésznek, ami történik a pásztorok számára és mindenki számára. És a jel, a földi jel, az a kisdéd. Ezt az angyal mondja, hogy *ez* lesz néktek a jele. És nem vennék észre, és nem tudnák, hogy miről van szó, hogyha nem jelenne meg nekik az angyal. És természetesen megjelenik az angyalok sokasága, amint olvashatjuk. Hiszen az angyal sem egyedül van. És az angyalok sokaságában a pásztorok gyakorlatilag magasabb Énjük képére ismerhetnek rá: égi lényükre, aki szintén ekkor születik meg. Az angyal velük marad még egy ideig. És minden szellemi tapasztalásunkban ezzel azonosulhatunk. Ezért nincs arról szó, hogy hogy mentek Betlehembe. Csak annyi van róla, hogy sietve. Az angyalok közlekedéséről egyszer már mondtam valamit. És arról sincs szó, hogy nagyon keresniük kellene ezt a kisdédet. Valószínűleg ha keresniük kellene, akkor nem találnák. És így mennek Betlehembe a pásztorok, amiről majd még mondok valamit. Betlehemben Mária és mások fogadják őket. És a pásztorok elmesélik azt, ami nekik hírül adatott. És a szöveg megint nagyon pontosan adja vissza mindazt, amit az előbb mondtam, hogy itt nemcsak a tartalmát adják hírül, hanem az utolsó versben kiderül, hogy *amint* nekik megmondatott, *úgy*. És ez azért fontos, mert amit elmondanak a pásztorok – későbbi bibliai kifejezéssel élve – a körülállóknak, azok, akik, bár fizikailag közelebb voltak a kisdéd születéséhez, mégsem látták azt, amit a pásztorok tapasztaltak. Nekik is újdonság volt. De nem úgy Máriának, akiről tudjuk, hogy Gábriellel már találkozott. Viszont itt van egy nagyon fontos kifejezés: Mindez ígéret Mária *a szívében forgatta*. És ez megintcsak egyrészt nagyon utal arra, amiről az előbb mondtam, hogy „mintha” – és nem „mintha” – angyal szólt volna. Másrészt a szellemtudomány ismeri a szív-gondolkodást. Erről van itt szó. És csak ez után mennek vissza a pásztorok, mennek vissza a nyáj mellé, vagyis vigyázni a nyájra. Amit még el szeretnék mondani erről, az a pásztorok lénye. Nagyon fontosnak tartom azt, hogy itt pásztorokról van szó. Nem előjárókról, papokról, királyokról, illetve mágusokról. Egyszerű pásztorokról, akik valószínűleg nem a legtanultabb, legműveltebb, legolvasottabb, legképzettebb emberek lehetnek akkor sem. Valószínűleg nem olvasták még Ézsaiást sem. És mégis velük történt ez az egész esemény. Amiről Lukács ír. És én ezt azért tartom nagyon fontosnak, mert általában nagyon sokat szoktunk tudni, és ez fontos is. De tudnunk is kell – legalábbis a pásztorok példája ezt mutatja, ez az egyik tanítása a dolgonak –, hogy ezt a tudást mikor kell letenni. Ha lehet így fogalmazni, hogy itt tulajdonképpen a szellemi szegényekről is szó van. A másik, amit el szeretnék mondani, hogy a pásztorok betlehemi útjához kapcsolódva, hogy az angyal ugyan mondja nekik, hogy találtok egy kisdédet, de nem küldi őket. Nem utasítja őket, vagy nem parancsolja ezt. Hogy menjenek betlehembe. És ennek nagyon fontos oka van. Mégpedig az, hogy itt egy szabadság-elemnek kell kapcsolódnia mindehhez a tettez. Ez ugyanis, amiről itt szó van a pásztoroknál, ez egy misszió. Ezt mindenki tudja és ismeri, aki szellemi tapasztalásokban részesül. Az evangélistáktól Rudolf Steinerig. Hogyha valakinek szellemi tapasztalása van, az egyrészt nem az övé, azt mondani és hirdetni kell. Másrészt pedig össze kell kötni az Eget a Földdel. Mert ez egy misszió, egy önként vállalt misszió. Ezért nem küldheti az angyal, hogy menjetek – sugallhatja, természetesen –, hiszen ez az első alkalom, amiről beszélünk. De mást nem tehet. És ezt, azt hiszem, hogy akik szellemtudománnyal foglalkoznak, ezt föl kell vállalniuk. Ezt néha úgy fogalmazzuk, hogy ki kell vinni az életbe. Persze a maga mértékével. De a minta, ami szerint ez történik, az ott zajlik a háttérben, hiszen annak a gyermeknek az élete, akiről mi beszélünk, a nátháni Jézus-gyermek életéről, annak a mintájára történik, aki ugyanezt a missziót végzi és teszi másokért. Ez, azt hiszem, az egyetlen

lehetősége ma az embernek, hogy megváltozzon, megváltoztassa magát. és egy új státuszba kerüljön a világgal szemben. Úgy is mondhatnám, hogy egyenrangú félként legyen az isteneknek a társa. És ezt megint Lukácsból veszem. Ugyanis amikor arról ír, hogy megjelennek az angyalok, és az angyalok eltávoznak tőlük, akkor nem azt írja, hogy az angyalok visszamennek a mennyek Országába, hanem hogy ők mennek a mennyekbe. És ez nagyon fontos. Hogy látszik egy olyan jövőkép, ahol az angyalok föl-alá közlekedhetnek az embertől a Teremtőig, és vissza. És ez mind annak köszönhető, hogy ez a kised, a Logosz-hordozó, vagy a Logosz megszületett.